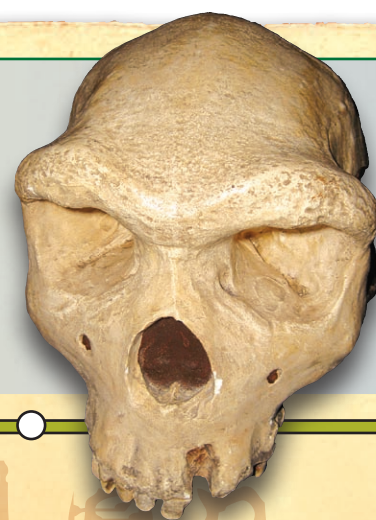

Fortid – fortid – fortid**Tid: 15.000 år siden**

Aftstand fra dig: 15 centimeter (forklaring på side 16-17)

Periode: kvartærtiden

Det danske område: stort set dækket af is

Vejret**Endnu en kuldeperiode**

Isen er tilbage, og denne gang ser den ud til at blive i lang tid.

Vi er efterhånden ved at vænne os til det. Igennem de sidste 1,6 millioner år har der kun været 100.000 isfrie år i det danske område, og lige nu er altså ikke en af disse tider. I de kolde perioder er en stor mængde af Jordens vand bundet i store iskapper som for eksempel det skandinaviske iskjold.

Det betyder, at havniveauet falder dramatisk. I forhold til kridthavet for omkring 70 millioner år siden, hvor mosasauren boltrede sig, er havniveauet helt op til 200 meter lavere. Som det har været tilfældet flere gange tidligere, er der dog ingen tvivl om, at havniveauet vil stige, når vi igen får en varmere periode.

Udland: Nordamerika, der ligesom det danske område er plaget af den hårde nedfrysning, er én stor isklump. Det regner i Sahara, som nu helt er vokset til og er blevet grøn og frodig.

Katastrofe: Isen kommer!

Endnu en gang breder isen sig over det nordlige Europa. Den massive isblok presser og graver i landskabet. Danmark forandrer sig.

Som et stort, tungt skjold har isen bredt sig fra de skandinaviske fjelde og dækker nu den nordligste halvdel af det danske område i et lag, der visse steder er 500 meter tykt og andre steder helt op til 1.500 meter.

Isen forandrer landskabet

Landjorden i det danske område bliver aldrig den samme igen. Iskanten skubber og maser sig frem, og foran sig vælter den landskabet rundt med sit tonstunge pres.

Jordlagene bliver skubbet frem

og op over hinanden. Nogle jordlag står pludselig lodret, andre står skrå, og andre igen er helt vendt rundt og står på hovedet.

En grusbunke fra Norge og Sverige

Iskjoldet har på sin vej fra Norge og Sverige brækket store stykker klippe af bjergene og transporteret en masse sand, grus og sten i alle størrelser med sig.

Når isen engang i fremtiden smelter, vil sten og grus »falde ud« af isen, og Danmark vil overalt være dækket af de materialer, isen har bragt med. Med andre ord: I en ikke så fjern fremtid kan vi karakterisere Danmark som en grusbunke fra Norge og Sverige.

Mennesker observeret i det danske område

Isen breder sig, men ved dens grænser er det danske område en tundraslette med mange store pattedyr.

Det opretstående pattedyr af arten menneske er tiltrukket af de gode jagtmuligheder.

Hvor jagtdyrene er, følger succes-historien mennesket hurtigt efter. Med sine redskaber og fælder er det kloge pattedyr mennesket en effektiv jæger, der altid følger i hælene på de store pattedyr. Med store mængder kød og varm pels sikrer de store jagtdyr mennesket mod både sult og kulde i de kolde områder.

Mammutsletten

Selvom isen er en katastrofe, der lægger sig i et op mod 1.500 meter

tykt lag over store dele af det danske område, så trives dyrelivet uden for iskjoldets grænse, på de store, åbne, græsklædte stepper. Her lever den uldhårede elefant, mammutten, og det uldhårede næsehorn. Der er bisonokser og kæmpehorte, moskusokser og rendyr og flere andre dyrearter, der er egnede til livet på sletten med græsser og anden lav bevoksning.

